

У ПАРТКОМЕ

12 кастрычніка адбылося чарговае пасяджэнне партыйнага камітэта ўніверсітэта.

На ім у члены КПСС былі прыняты Т. В. Касцючэнка і В. Е. Стахоўскі, а кандыдатам у члены КПСС Ю. Ф. Хадакоўскі.

Была зацверджана камісія па святкаванню 55-й гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

Члены партыйнага камітэта разгледзелі таксама шэраг арганізацыйных і кадравых пытанняў.

ВІНШУЕМ!

Партыйны камітэт, рэктарат, прафесарска-выкладчыцкі савет і студэнты нашага ўніверсітэта гарача віншуюць загадчыка кафедры педагогікі і псі-

халогі ІВАНА ФЕДАРАВІЧА ХАРЛАМАВА з паспяхова абаронай дысертацыі на атрыманне вучоўнага ступеня доктара педагогічных навук.

ГОМЕЛЬСКИ УНИВЕРСИТЕТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ, ПРАФКОМА
І МЯСЦКОМА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАўНАГА УНІВЕРСИТЕТА

№ 30 (125)

Субота, 14 кастрычніка 1972 г.

Год выдання 4-ты

Цана 2 кап.

У СТУДЭНЦКАЙ СЯМ'І

Нямнога часу прайшло з той пары, як сённяшнія першакурснікі з горадско назвалі сябе студэнтамі. Некалькі тыдняў — зусім нямнога, над і ўспомніць, што ўпершыню — 5 гадоў, неспакройных, шчаслівых студэнцкіх гадоў. Але гэта і не малы тэрмін: за плячыма ўжо ёсць пройдзены шлях — праца на каласных палках вобласці, першыя адназы на семінарах — усё першае. Тое — што на доўга запамінаецца. Але ёсць сярэд гэтых дзён такі, які застаецца ў памяці назаўсёды.

Урачыстае пасвячэнне ўчарашніх абітурыентаў у студэнты Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта адбылося ў мінулы суботу.

Яшчэ задоўга да назначанага часу да галоўнага корпусу ўніверсітэта пацягнулася святочная плынь першакурснікаў. Урачыстыя і ўсхваляваныя, займалі яны месцы ў аставай зале. Прышлі сюды і іх старэйшыя таварышы, каб павіншаваць

новае папаўненне з гэтай значнай падзеяй у студэнцкім жыцці.

Зацікава перапоўненая актовая зала. Месцы ў прэзідыуме займаюць кіраўнікі ўніверсітэта, прафесары і выкладчыкі, выдатныя вучобы. Сакратар партыйнага камітэта ГДУ Усевалад Васільевіч Казлоў прадстаўляе слова прарэктару па навуковай рабоце доктару эканамічных навук, прафесару Міхалу Венямінавічу Навушчэлю. Ён гарача віншаванне ў студэнцкую сям'ю і гаворыць аб тых задачах, якія стаць перад моладдзю. Званне савецкага студэнта — ганаровае званне. Яно заклікае да паўсядзённай працы ў вучобе, актыўнасці ў грамадска-палітычным жыцці. Стаць маладым спецыялістам, высокаадукаваным знаўцам сваёй справы — сённяшні абавязак першакурснікаў.

Шчасліва свецяцца твары ўчарашніх абітурыентаў. Пра-

фесар М. В. Навушчэлю ўручае першакурснікам сімвалічны студэнцкі білет. Яго прымаюць студэнты гісторыка-філалагічнага факультэта Людміла Беразоўская і Аляксандр Чухнюк.

Студэнт першага курса фізічнага факультэта Максім Аўчынінаў ад імя сваіх таварышаў дае ўрачыстую клятву. Затым Ленінскі стыпендыят, студэнтка пятага курса гісторыка-філалагічнага факультэта Надзежда Шабан ад імя ўсіх студэнтаў і выкладчыкаў перадае першакурснікам сімвалічны ключ ад ўніверсітэта. Яго прымае студэнтка гісторыка-філалагічнага факультэта Ада Дамітрашкіна.

На вечары вялікай групе першакурснікаў з ліку слухачоў падрыхтоўчага аддзялення ўручаны ганаровыя граматы за выдатную работу на будаўнічых аб'ектах Гомеля.

Гэта святы пасвячэння на доўга застаецца ў памяці юнакоў і дзяўчат. І няхай кожны з іх памятае словы вялікага пралетарскага пісьменніка Аляксея Максімавіча Горкага: «Гісторыя ўсклала на вас, моладзь, вялікую працу — быць прапаведнікамі новых адносін да чалавека, настаўнікамі будовы новага жыцця. Гэта абавязвае

вас дружна і прылежна вучыцца, перш за ўсё вучыцца. Чым больш ведае чалавек, тым ён мацней...»

НА ЗДЫМКАХ: сакратар парткома Усевалад Васільевіч Казлоў адкрывае святы пасвячэння першакурснікаў у студэнты Ленінскі стыпендыят, студэнтка пятага курса гісторыка-філалагічнага факультэта Надзежда Шабан ўручае сімвалічны ключ ад ўніверсітэта

Адэ Дамітрашкінай. Студэнцкі білет у моцных руках Людмілы Беразоўскай і Аляксандра Чухнюка, Максім Аўчынінаў (злева) дае ўрачыстую клятву. Намеснік сакратара камітэта камсамола будаўнічага трэста № 14 Анатоль Гарохаў ўручае ганаровую грамаду студэнту першага курса фізічнага факультэта, камісару будатрады «Альба-72» Міхалаю Клімовічу.

КЛЯТВА ПЕРШАКУРСНІКАЎ

Мы, студэнты першага курса Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта, у гэты святочны дзень пачатку новага перыяду нашага жыцця, уліваючыся ў рады слаўнага савецкага студэнцтва, ўрачыста клянёмся:

Быць да канца вернымі справе вялікага Леніна, Камуністычнай партыі і савецкага народа, свята захоўваць і памянаць вялікія заданыя сацыялізму;

КЛЯНЕМСЯ!

З усею страцю маладых сэрцаў упарта і настойліва авалодваць тайнамі навук, памянаць сілу розуму чалавека;

КЛЯНЕМСЯ!

З пачуццём вялікай адназначнасці несці свято ведаў у гущы народных мас, выходзяць савецкую моладзь у духу беззаветнай адданасці высакародным ідэалам камунізму;

КЛЯНЕМСЯ!

Кляпатліва захоўваць і памянаць лепшыя

традыцыі студэнцкай моладзі: дружбу, дапытлівасць, высокую грамадскую актыўнасць, вернасць камсамольскаму слову;

КЛЯНЕМСЯ!

Быць да канца адданымі сваёй навуковай спецыяльнасці і зрабіць усё магчымае для яе развіцця і ўдасканалення;

КЛЯНЕМСЯ!

Быць дастойнымі і актыўнымі ўдзельнікамі станаўлення новага свету — будаўніцтва камунізму;

КЛЯНЕМСЯ!

Захоўваць у нашых сэрцах светлае пачуццё любові да нашага ўніверсітэта, садзейнічаць яго працітанню і славе;

КЛЯНЕМСЯ!

Мы будзем заўсёды захоўваць вернасць гэтай нашай урачыстай клятве!

КЛЯНЕМСЯ! КЛЯНЕМСЯ! КЛЯНЕМСЯ!

ПАРТЫЙНЫ БІЛЕТ—ТВОЙ ГАЛОЎНЫ ДАКУМЕНТ

У адпаведнасці з рашэннямі XXIV з'езда партыі майскі Пленум ЦК КПСС паставіў правесці ў 1973—1974 гадах абмен партыйных дакументаў членаў КПСС.

Ён павінен садзейнічаць паляпшэнню дзейнасці ўсіх партыйных арганізацый, узмацненню іх барацьбы па выкананню планаў гаспадарчага і культурнага будаўніцтва, пастаўленых XXIV з'ездам КПСС.

Абмен партдакументаў неабходна ў поўнай меры выкарыстаць для далейшай актывізацыі ўнутрыпартыйнага жыцця, удасканалення метадаў партыйнага кіраўніцтва, павышэння ўзроўню ідэйна-выхаваўчай і арганізатарскай работы.

ЦК КПСС зацвердзіў узоры новых партыйных дакументаў. Адпаведна з указаннямі XXIV з'езда КПСС і пажаданнямі камуністаў на новых партыйных дакументах будзе партрэтнае ізабражэнне заснавальніка і правадыра нашай партыі Уладзіміра Ільіча Леніна. Партыйныя білеты новага ўзору разлічаны на 22-гадовы тэрмін. Паспяховае правядзенне абмену партыйных дакументаў будзе спрыяць далейшаму ўмацаванню радой нашай партыі, павышэнню яе кіруючай ролі ў грамадстве паляпшэнню ўсёй дзейнасці партарганізацый па выкананню Дырэктыў XXIV з'езда КПСС.

ПРЫЗНАЧЭННЕ ПАРТБІЛЕТА

Партбілет — гэта асноўны дакумент, які вызначае партыйную прыналежнасць камуніста. Выдаецца на рукі не пазней, чым у дэкадны тэрмін з дня зацверджання бюро райкома рашэння прарайскай арганізацыі аб прыёме ў члены КПСС. Прад'яўляецца партыйны білет толькі ў партыйных органах.

У білетзе рэгулярна адзначаецца ўплата членаўскага ўзносаў. Дастаткова глянуць на адпаведны старонкі гэтага дакумента, і адрозніцца будзе ясна, наколькі акуртанты падтрымліваюць сувязі з партыйнай арганізацыяй, дысцыплінаваны ты чалавек ці недэyscyплінаваны.

Абавязковым дадаткам да партбілета з'яўляецца ўліковая картка, у якую заносіцца асноўныя даныя пра камуніста. На рукі яна не выдаецца, а захоўваецца ў той партыйнай арганізацыі, дзе камуніст стаіць на ўліку. Уліковая картка і білет маюць аднолькавы нумар. Гэта дазваляе зручней правярць, ці сапраўды білет належыць таму, хто яго прад'яўляе. Такім чынам, партыйны білет служыць важнейшым звяном у сістэме ўліку членаў нашай партыі.

Асновы ўліку членаў партыі зараз з'яўляюцца так званая сістэма адзінага партыйнага білета, у якую ўваходзіць рад дакументаў, якія пацвярджаюць прыналежнасць да КПСС, і адзіны для ўсіх партарганізацый парадок іх уліку, афармлення, выдачы, пагашэння.

Але такая сістэма існавала не заўсёды. У першыя гады стварэння і дзейнасці нашай партыі ніякіх білетаў не было.

Ў сакавіку 1917 года. Зараз мы расказваем пра адзін з тых білетаў.

ПАД НУМАРАМ 600

Люды, якім пашчасціла сустрэкаць У. І. Леніна на Фінляндскім вакзале ў знамяляны дзень яго вяртання з эміграцыі ў Расію, збераглі ў памяці адзін з найбольш хвальбоўчых эпізодаў гістарычнага падаў: Ільічу, якога вцілі шматлікіх дэлеганцаў рабочых, чырвонаярмейцаў, салдатаў, матросаў, уручылі партыйны білет № 600 Выбарскай раённай арганізацыі бальшавікоў Петраграда.

Вядомы і абставіны, пры якіх партыйны білет № 600 быў вылісан на імя Уладзіміра Ільіча.

У кожнага райкома Петраградскай арганізацыі была свая нумарацыя дакументаў. Пасля выхату партыі з падполля Выбарскі райком паспеў ужо выдаць 599 білетаў, калі ў супрацоўніка райкома ўзнікла думка: Леніна можна чакаць у Петраградзе з дня на дзень. Партыйны білет № 600 трэба зберагчы для яго.

І вось 3 красавіка 1917 года на плошчы Фінляндскага вакзала ў Петраградзе Леніну быў уручэн партыйны білет. А нядзельным майскім днём гэтага ж года партыйныя актывісты Выбарскіх старан убачылі Уладзіміра Ільіча ў сваім райкоме. Ён прышоў разам з Надзеядай Канстанцінаўнай Круцкай, каб заплаціць членскага ўзноса.

Перамога Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі зрабіла ленінскую партыю партыяй, якая атрымала ўсю ўладу. Аўтарытэт яе непамерна ўзрос. Гэта рэзка павялічыла ціску ў рады партыі новых членаў. Само жыццё паставіла пытанне аб упарадкаванні ўліку камуністаў, без чаго немагчыма было забяспечыць эфектыўнае далучэнне кожнага члена партыі да барацьбы за сацыялізм.

Партыйныя білеты (членскія карткі) 1917—1919 гадоў не былі аднолькавага ўзору. У кожным месцы, губерні яны мелі сваю нумарацыю, колер, размер, змяшчалі розную колькасць звестак. Гэта перашкаджала централізацыі ўліку і размеркаванню сіл, стварала ўмовы для парушэння партыйнай дысцыпліны.

На VIII з'ездзе партыі (сакавік 1919 года) было прынята рашэнне аб перарэгістрацыі ўсіх членаў партыі. У час перарэгістрацыі спекулятыўныя атыпартыйныя элементы, што прымазгалі да партыі, былі выключаны. Усім членам партыі былі заменены старыя партыйныя білеты на новыя.

АДЗІНАГА УЗОРУ

Гэтая работа была закончана ўжо к канцу 1920 года. Новыя білеты адрозніваліся ад старых тым, што ўсе яны былі адзінага фармату, амяшчалі аднолькавы дазвесткі пра камуністаў. У старыя білеты ўключаліся Праграма, Статут партыі, у новых іх не было.

Новы білет меў выгляд кніжачкі ў 33 старонкі. У ім былі змяшчаны біяграфічныя звесткі пра камуніста, штомесячна рабіліся адзнакі аб яго грамадскай дзейнасці, пераездах, камандзіроўках, спатгнаннях.

Пасля X з'езда партыі ЦК РКП(б) прыняў пастанову аб правядзенні генеральнай чысткі партыі, якая, па словах У. І. Леніна, павінна была ачысціць партыю ад мазурыкаў, ад бюракратаў, ад несумленных, ад няцвёрдых камуністаў, ад меншавікоў, што перафарбавалі свой «фасад», але засталіся ў душы меншавікамі. Пасля гэтага партыя правяла ў 1922 годзе абмен партбілетаў.

Партбілеты ўзору 1922 года значна адрозніваліся ад палярэдніх. Яны мелі друкаваную нумарацыю, былі меншыя па фармату, таму што змяшчалі толькі асноўныя даныя — прозвішча, імя, год нараджэння камуніста, час уступлення ў партыю, назву арганізацыі, якая выдала білет, подпіс камуніста і сакратара ўкома (райкома), пяць і дату выдачы дакумента, а таксама звесткі аб уплаце членскага ўзносаў.

Усе іншыя звесткі пра члена партыі былі перанесены ў асабістую справу, якая мела аднолькавы з партбілетам нумар і зберагалася ў той арганізацыі, дзе ён стаіць на партыйным ўліку.

У 1927 годзе быў праведзен чарговы перапіс камуністаў і абмен партыйных дакументаў. Форма білета не змянілася, але замест асабістых спраў была ўведзена адзіная ўліковая картка.

ПАРТБІЛЕТ № 0000001

У 1927 годзе праводзіўся абмен партыйных дакументаў. На пасяджэнні бюро Замаскварэцкага райкома Масквы адзін са старэйшых бальшавікоў-ленінцаў Аляксандр Мітрафанавіч Стопан пранавіў заамоваваць на вена ад Уладзімірам Ільічам Леніным партыйны білет нумар адзін. Усе горача падхапілі гэтую ідэю.

Як вядома, Цэнтральны Камітэт партыі падтрымаў прапанову замаскварэцкіх камуністаў і выдаў Замаскварэцкаму райкому партыі партыйны білет № 0000001 члена Усеасюзнай Камуністычнай партыі (бальшавікоў). У ім указана:

Прозвішча — Ульянаў (Ленін).

Імя і імя па бацьку — Уладзімір Ільіч.

Год нараджэння — 1870. Час уступлення ў партыю — 1893.

Уладзімір Ільіч прымаў у жыцці Замаскварэцкай партыйнай арганізацыі найактывнейшы ўдзел. Ужо на наступны дзень пасля прыезду з Піцера ў Маскву Ленін накіраваўся на завод Міхельсона, выступаў перад рабочымі, заклікаў аднавіць вытворчасць боепрыпасаў.

Там жа ў Замаскварэцкім раёне на гэтым жа заводзе Уладзімір Ільіч разам з баяджамі першых чырвонагвардзейскіх атрадаў прымаў воінскую прысягу.

Пасля абмену партыйных білетаў праводзіўся ў 1935 і 1936 гадах. Апошні абмен быў у 1954 годзе, пасля таго, як па рашэнню XIX з'езда КПСС партыя стала называцца Камуністычнай партыяй Саветаў Саюза. Але ў час кожнага чарговага абмену членскі білет № 1 нікому не выдаваўся. Гэты нумар на вена заамоваваўся за партыйным білетам заснавальніка і кіраўніка партыі, білет У. І. Леніна захоўваецца ў Цэнтральнай партыйным архіве Інстытута марксізму-ленінізму.

НАДЗЕЙНА БЕРАГЧЫ

Ніякіх правіл і інструкцый, дзе і як камуністу захоўваць свой партбілет, не ўстаноўлена. Ён павінен сам яго надзейна берагчы. Бо білет можа трапіць у рукі ворага партыі, шпіёна ці аферыста, які можа выкарыстаць яго. Таму страта білета — сур'ёзная партыйная вiна, і партыя сурова спытае за халатнасць адносіны да яго захоўвання.

Калі камуніст згубіў партыйны білет, ён павінен неадкладна паведаміць аб гэтым у сваю партарганізацыю. Яна высветліць абставіны, пры якіх гэта здарылася, і вырашыць, ці можна ў даным выпадку ісці размова аб выдачы новага дакумента.

Сапраўды камуніст бацьку ў партыйным білетзе давер'е да шчырага партыі і даражыць гэтым давер'ем, ставяцца да свайго білета з вялікай беражлівасцю.

З ПАРТРЭТАМ У. І. ЛЕНІНА

На XXIV з'ездзе КПСС было пастаўлена пытанне аб чарговым абмене партыйных дакументаў. Чым гэта высклакава?

З моманту апошняга абмену партыйных дакументаў мінула 17 гадоў. Тэрмін дзейнасці партбілетаў, на які лты былі разлічаны, закончыўся.

«Будзе правільным, — гаварыў у Справаздачым дакладзе Генеральны сакратар ЦК КПСС Л. І. Брэжнэф, — калі мы паддзімем да абмену партыйных дакументаў не фармальна, а як да важнейшага арганізацыйна-палітычнага мерапрыемства і а. Трэба арганізаваць справу так, каб абмен партыйных дакументаў спрыяў далейшаму ўмацаванню партыі, павышэнню актывнасці і дысцыпліны камуністаў».

Можна было б здзейсніць і шматлікія пажаданыя камуністаў аб тым, — сказаў далей Л. І. Брэжнэф, — каб на партбілце было ізабражэнне заснавальніка і правадыра Камуністычнай партыі Саветаў Саюза Уладзіміра Ільіча Леніна».

Гэта прапанова была сустрэта бурнымі, працяглымі апладысманамі дэлеганцаў і гасцей з'езда. Яшчэ раз хочацца нагадаць партыйны білет — твой галоўны дакумент. Зберагай яго і апраўдвай права на валоданне ім сваім справам і ўчынкамі. Будзь, як гаварыў М. І. Калинин, камуністам з білетам, а не пры білетзе.

На эканамічным факультэце стала добрай традыцыяй пасвячэнне першакурснікаў у студэнты. На ЗДЫМКУ: старшыня прафсаюзнай арганізацыі факультэта, студэнтка чацвёртага курса Тамара Борсук уручае факультэцкі значок першакурсніку Уладзіміру Цюбе.

Справаздачы і выбары ў партарганізацыях

СА СТРОГАЙ МЕРКАЙ — ДА ЗРОБЛЕНАГА

Партыйная арганізацыя факультэта фізічнага выхавання працывала ў абстаноўцы ўсенароднай падрыхтоўкі да святкавання 50-годдзя ўтварэння СССР. Яна была ў авангардзе ўсіх карысных пачынанняў, добрых спраў, якія накіраваны на дастойнае выкананне гістарычных рашэнняў XXIV з'езда КПСС, Пастановы ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР аб вышэйшай школе.

Якіх жа поспехаў дабіліся камуністы, якія недахопы ёсць і якіх выправіць? Аб гэтым ішла прынцыповая размова на справаздачна-выбарчым сходзе, які адбыўся 11 кастрычніка.

У СВАЁП справаздачы сакратар партыйнага бюро Д. М. Жаркоў прыпыніўся на важных момантах палітыка-выхаваўчай, вучэбна-метадычнай, спартыўна-масавай, навукова-даследчай работы.

Палітыка-выхаваўчая работа была накіравана на тое, каб выхаваць у студэнтаў бязмежную адданасць сваёй Радзіме, пацужыць гонару за наш народ. У гэтым напрамку партыйная арганізацыя, дэканат, камсамольская арганізацыя і ўсе выкладчыцкія састаў праробілі значную працу. Так за кожную групу быў прызначан куратар з ліку найбольш вопытных выкладчыкаў. І трэба адзначыць, што такія таварышы, як В. Н. Гіль, С. М. Прыходзька, В. К. Кірзеў, І. А. Панфілаў добра спраўляліся з сваімі абавязкамі. Гэтаму садзейнічалі

інструктыўныя нарады, абмены вопытам работы.

Незьяма не заўважыць, што некаторыя кафедры выбіраюць няправільную пазіцыю ў адносінах да палітыка-выхаваўчай работы. Асноўнае на іх думку — павышэнне спартыўнага майстэрства. Але гэта, безумоўна, не так. Калі не ўдзяляць паўсцэпаўвагі выхаванню, то вынік хутка скажучца і на павышэнні спартыўнага ўзроўню ў адмоўны бок. А такіх прыкладаў было некалькі ў мінулым навучальным годзе.

Вялікую ролю ў выхаванні іграе студэнцкі калектыў. А ён нядрэнны на факультэце. Аб гэтым красамоўна сведчыць мастацкая самадзейнасць. Так канцэрт, з якім выступіў факультэт на ўніверсітацкім аглядзе-конкурсе, прысвечаным 50-годдзю ўтварэння СССР, прадэманстраваў згуртаванасць і сярпаўды таленавіты калектыў.

Далей Д. М. Жаркоў прыпыніўся на пытанні вучэбна-метадычнай работы. Факультэт укамплектаван спецыялістамі высокай кваліфікацыі, мае нядрэнную базу. Вучэбна-метадычную і палітыка-выхаваўчую работу ажыццяўляюць 5 спецыялізаваных кафедраў.

Як вынікам увогуле добрай работы ў гэтым напрамку з боку партыйнай арганізацыі, дэканата, камсамольскай арганізацыі можна лічыць, што факультэт займае даволі высокае месца ва ўніверсітэце па паспяховасці. На выніках летняй залікова-экзаменацыйнай сесіі факультэт заняў 4 месца, а агольная паспяховасць складала

95,9 працэнта. Гэта значна вышэй, чым у зімоўку сесію, хоць летнія складанні і цяжэй. Як заўсёды, прыклад у вучобе павявалі студэнты-камуністы В. Пісаронка, В. Навуменка, В. Прыходзька, В. Нікіфараў. Прыёмам таксама адзначыў добрую вучобу старшакурснікаў, у прыватнасці, выпускнікоў. З 157 студэнтаў, дапушчальных да дзяржаўных экзаменаў, станюча здалі іх усе. Выдатныя адзнакі склалі 26,3, а добрыя 44,8 працэнта.

Але побач з станоўчым ёсць і адмоўнае. Гэта перш за ўсё нізкая наведваемасць заняткаў, недастатковы кантроль за вучобай з боку трэнораў, а таксама недастатковая работа некаторых куратараў.

ФАКУЛЬТЭТ фізічнага выхавання надае выключную ўвагу падрыхтоўцы спартсменаў высокай кваліфікацыі. І гэта не выпадкова, бо яны выхаванцы абараняюць гонар горада, вобласці, рэспублікі на буйных спаборніцтвах. Нам ёсць чым ганарыцца. У круглагадовай спартыўна-даследчай Беларуст і наш універсітэт заняў другое месца, ён другі год залар прызнаеца лепшым па пастаноўцы спартыўна-масавай работы сярод універсітэцкіх факультэтаў. Асабліва ўдалі выступілі лыжнікі (трэнер П. П. Трысцязкоў), канібэацы (трэнер А. І. Грузынаў), вясляры (трэнер У. К. Паўлючэў), гімнасты (трэнер В. І. Сіськоў), плыўцы (трэнер І. П. Волжаў) і іншыя. Безумоўна, што не задоллі нас сваімі выступленнямі

баскетбалісты, вайейбалісты, барцы. Асабліва нецярпіма тое, што па асобных відах спорту мы праіграем нават у нашым горадзе, не гаворачы ўжо пра спаборніцтвы рэспубліканскага маштабу. Галоўная прычына тут можна назваць неарганізаванасць, слабую пастаўку палітыка-выхаваўчай работы (да прыкладу, кафедра спартыўных і гульніх), адсутнасць правільнага кіравання з боку спартыўнага клуба.

На спартыўных дасягненнях адбіваецца спартыўная база. А яна ў нас даволі слабая. У нас толькі адна добра абсталяваная спартыўная зала і яшчэ адна дапаможная. Таму мы вымушаны арындаваць спартыўныя збудаванні горада. Гэта не толькі няэрудна (прадстаўце, колькі трэба часу, каб дабрацца з аднаго комплексу ў другі), але і абыходзіцца ўніверсітэту ў кашчэчку. Праўда, у нас выдзецца будаўніцтва спартыўных збудаванняў. Так, ужо сёння нашы спартсмены маюць магчымасць займацца і трэнервацца ў зале цяжкай атлетыкі, вайейбольнай і баскетбольнай пляцоўках, да іх паслуж добрая лыжная база. Будзецца ў нас і нядрэнны стадыён. Але вось бяда — будаўніцтва яго ідзе проста чарапашымі тэмпамі. У гэтай важнай справе ніводны не павінен стаць у баку.

Побач з іншымі відамі работы на факультэце паспяхова вядзецца і навукова-даследчая. Асабліва вылучаецца ў гэтым напрамку кафедра фізіялогіі спорту і спартыўнай медыцыны. Супрацоўнікі яе ў мінулым годзе апублікавалі 16 навуковых артыкулаў і падрыхтавалі да друку 14. Добра працавалі і кафедра спартыўных гульніх, а таксама кафедра тэарэтычных асноў і плавання. Яны апублікавалі, або падрыхтавалі да друку адпаведна 25 і 18 работ.

У мінулым годзе намаганнямі супрацоўнікаў факультэта была праведзена рэспубліканская навукова-даследчая канферэнцыя, у якой прынялі ўдзел вучоныя з братніх рэспублік.

ЗНАЙШЛІ СВАЁ адлюстраванне ў дакладзе сакратара партбюро Д. М. Жаркова і некаторыя іншыя пытанні партыйнага і арганізацыйнага жыцця факультэта. У прыватнасці была ўдзелена ўвага трэцяму працоўнаму семестру, у час якога на будоўлях рэспублікі і за яе межамі працавалі 250 выхаванцаў факультэта.

Важным сродкам павышэння ідэйна-палітычнага ўзроўню камуністаў садзейнічала вучоба ў сетцы палітычнай адукацыі. Яны займаліся ў вачэрнім універсітэце марксізму-ленінізму, у тэарэтычным семінары. У заключэнне свайго дакладу Д. М. Жаркоў раскажаў аб арганізацыйна-партыйнай работе арганізацыяў, яе структуры і пажаліў новаму бюро большай прынцыповасці і актыўнай работы.

У спрэчках па дакладу выступілі: дэкан дакультэта А. Ф. Сямікоў, загадчык кафедры тэарэтычных асноў і плавання І. П. Волжаў, старшы выкладчык В. І. Сіськоў, старшы выкладчык А. А. Фясёў, загадчык кафедры фізіялогіі спорту і спартыўнай медыцыны А. С. Калугін, студэнт 4 курса В. Навуменка, старшы выкладчык С. М. Дзегірцоў, загадчык кафедры лёгкай атлетыкі М. П. Талстатаў, дацэнт І. А. Ільіных.

Усе яны падшлі да зробленага са строгай партыйнай меркай, раскажалі аб станючым у рабоце звенняў факультэта, выказалі слухныя прапановы дзелі палашэння работы.

В. МІКАЛАЕЎ,
наш кар.

Будучыя фізікі слухаюць лекцыю.

АХОВА ПРЫРОДЫ

КЛАПАЦІЦА АБ ЗЯЛЁНЫМ СЯБРЫ

Наша эпоха характарызуецца шырокім удзяненнем прыродных рэсурсаў у гаспадарчы абарот, у сувязі з чым асабліва востра становіцца праблема адносін чалавека з акаляючай прыродай. Важнасць гэтай праблемы падкрэсліваецца Дзяржаўнымі XXIV з'езда КПСС па дзевятых пяцігоддзі, у якіх адзначана: «Узмацніць ахову прыроды, павысіць адданасць міністэрстваў і ведамстваў прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый за рацыянальнае выкарыстанне прыродных рэсурсаў — зямлі, вод, атмасферы, карысных выкапняў, а таксама за ўзнаўленне расліннага і жывельнага свету».

У мэтах выхавання ў моладзі ашыдаюць адносін да прыродных багаццяў і прывідаць навіткаў правільнага выкарыстання прыродных рэсурсаў, у артыкуле 13 Закона «Аб ахове прыроды ў Беларускай ССР» адзначана: «Увесці абавязковыя курсы аховы прыроды і ўзнаўлення рэсурсаў у вышэйшых і сярэдніх спецыяльных навучальных установах з удзелам іх профілію».

У пастанове IV сесіі Вярхоўнага Савета СССР «Аб мерах па далейшаму палашэнню аховы прыроды і рацыянальнаму выкарыстанню прыродных рэсурсаў» гаворыцца: «Лічыць адной з важнейшых дзяржаўных задач нястомныя клопаты аб ахове прыроды і лепшым выкарыстанні прыродных рэсурсаў, строгае захаванне заказнадаўства аб ахове зямлі і ле нетраў, лясоў і вод жывельнага і расліннага свету, атмасфернага паветра». Пастанова прадугледжвае палашэнне падрыхтоўкі і выхавання навучнікаў інстытутаў у галіне аховы

прыроднага асяроддзя і прыродазнаўства.

Аднак, увядзенне спецыяльнага курсу (дарэчы, у вельмі нязначным аб'ёме: 20 лекцыйных гадзін у ВНУ і 10 — у сярэдніх спецыяльных устаноўках) не можа цалкам вырашыць усіх задач па выхаванню ў малядога пакалення правільных адносін да прыроды. Важная роля адводзіцца разнастайным добраахвотным прыродаахоўным таварыствам. Паўсюдна вядуцца пошукі новых форм прыцягнення ўсяго насельніцтва і асабліва моладзі да ўдзелу ў прыродаахоўным руху, новых форм выхавання ланісіх адносін да прыроды. Адным з прыкладаў такой формы, што складалася на біялагічных факультэтах ВНУ краіны, з'яўляюцца дружныя і гурткі па ахове прыроды. Першая маладзёжная арганізацыя ўзнікла ў сакавіку 1958 года ў Тарту і аб'яноўвала студэнтаў Тартускага ўніверсітэта і сельскагаспадарчай акадэміі. Ужо больш дзесяці гадоў існуе дружныя на ахове прыроды біялага-глевабага факультэта МДУ. Яе характарызуе дасканала складаная арганізацыйная структура, многастаянасць форм работы. У цяперашні час у краіне залічана 28 студэнцкіх арганізацый па ахове прыроды.

У канцы верасня адбыўся першы Усеагульны семінар-нарада маладзёжных студэнцкіх арганізацый па ахове прыроды. Ініцыятарам і арганізатарам яго з'явілася дружныя біялага-глевабага факультэта на чале з камітэтам камсамола МДУ. На працягу трыдні пасланцы 33 ВНУ абмяркоўвалі актуальныя праблемы аховы прыроды ў краіне, абмяняліся вопытам

работы. Перад удзельнікамі семінара выступілі член ЦК ВЛКСМ, намеснік старшыні прэзідыума УТАП Е. Г. Лысенка, намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення аховы прыроды Міністэрства сельскай гаспадаркі СССР В. Д. Дэвісаў, намеснік міністра лясной гаспадаркі РСФСР Б. А. Флораў, прафесар Н. П. Навумаў і іншыя вучоныя маскоўскіх ВНУ.

Асноўнымі формамі работы разнастайных маладзёжных арганізацый на сучасным этапе з'яўляецца барацьба з парушальнікамі асноў прыродаахоўнага заказнадаўства, прапаганда сярод насельніцтва ідэй аховы прыроды, шэфства над гурткамі юных натуралістаў, у школах, курырваннем работай «зяных і блакітных патрулёў», школьных лясніцтваў і, нарэшце, навукова-даследчая работа членаў дружныя па ахове прыроды.

Першая форма работы дружныя прадугледжвае не толькі барацьбу з браканьерствам ў час палывання, рыбаўнай лоўлі, але і супраць усялякіх выпадкаў спекуляцыі пушнінай, футравымі вырабамі; барацьбу з самавольнымі парубкамі лясоў, асабліва ў пераднавагодні дні, з псаваннем зяленых насаджанняў, з забруджаннем паветра, вод і глебы і г. д. З гэтай мэтай штаб дружныя арганізацыі аператыўна рэйды ў раёны, неспрыяльныя па тых або іншых відах парушэнняў.

Прапагандысцка-агітацыйная работа вядзецца як пры дапамоце слоўных метадаў (гурткі, лекцыі, вечары, дыспуты бібліятэкі) і графічных сродкаў, так і актыўнымі дзейнымі дружныя ў час рэйдаў.

(Заканчэнне на стар. 4).

КЛАПАЦІЦА АБ ЗЯЛЁНЫМ СЯБРЫ

(Заканчэнне).
Ужо сам факт затрымання парашальніка прыводзіць да таго, каб павядаць на месца яго работы аб факце парушэння акавае значнае выхавачае дзеянне не толькі на парашальніка, але і на яго знаёмых. Члены дружны вылучаюць уплыў турызму на прыроду Падмаскоўя, праблему жорсткасці ў адносінах да хатніх жывёлін як праддасылку ачышчальных дзеянняў у адносінах да чалавека і да прыроды. Шырока праводзіцца экспедыцыі па вылучэнню ўнікальных аб'ектаў прыроды і выдання ім статусу помнікаў прыроды.

У цяперашні час актыўнымі членамі дружны і гурткаў па ахове прыроды становіцца не толькі студэнты біялагічных спецыяльнасцей, але таксама географічных, геалагічных і сельскагаспадарчых. Стаць задачай пашырэння студэнцка-тэхнічных ВНУ праз студэнцкія навуковыя таварыствы да распрацоўкі тэхналагічных метадаў аховы акаляччага асяроддзя на канкрэтных прадпрыемствах, гэта значыць, садзейнічаць распрацоўцы такіх тэхналагічных схем прадпрыемстваў, у якіх адходы адных вытворчасцей былі б сыравінай для іншых.

У рэзультаты семінара адобраны існуючыя формы работы маладзёжных арганізацый па ахове прыроды. Прапанавана лічыць работу студэнтаў у дружных і гуртках па ахове прыроды адным з відаў грамадска-палітычнай практыкі камсамольцаў. Пачаўшыся на-

вучальны год павінен стаць годам арганізацыйнага станаўлення, росту і ўмацавання радаў маладых дружны па ахове прыроды на ўсёх ВНУ краіны. Уся дзейнасць падобных маладзёжных арганізацый павінна акцэнтавацца пад пастаянным кіраўніцтвам камітэтаў камсамольцаў і адміністрацый ВНУ.

Дружныя біблага-глебавыя факультэта нашага ўніверсітэта створана нядаўна і зрабіла толькі першы крок. Ужо прапавалі свае сілы дружнынікі ў прапагандыска-агітацыйнай рабоце. Кіруе дружнай штаб на чале з студэнтам ІІІ курса Ф. Ф. Ізмайлавым. Членам нашай дружны можа стаць любы студэнт, аспірант, выкладчык ўніверсітэта, захоплены прыродай, прызнаючы праграму і статут дружныні. Чарговымі задачамі дружны з'яўляцца актывізацыя аператыўнай работы па барацьбе з парашальнікамі асноўнага прыродаахоўнага заканадаўства, арганізацыя работы ў школах і далейшая прапаганда ідэй прыроды сярод насельніцтва. Галоўнай цяжкасцю ў арганізацыі аператыўнага атраду з'яўляцца вызначны працэнт юнакоў на факультэце.

Мы спадзёмся, што супрацоўнікі і студэнты іншых факультэтаў нашага ўніверсітэта — усе сапраўдныя сябры прыроды роднага краю — актыўна ўключыцца ў работу дружныні біблага-глебавыя факультэта па ахове прыроды.

А. ЦІХАНСКІ,
асістэнт кафедры заалогіі.

Барозы, рускія барозы...

Фотазвод А. Кастрыцкай, студэнткі 4 курса мехмата.

УНІВЕРСІТЭТ — ВЕСЦЫ.

У ЧАЧЭРСКІМ РАЁНЕ

У Чачэрску прыехалі апоўдні. Кіраўнікі калгаса сусветлі студэнтаў селі па сяброўску. Адрозжы ж адбыўся сход. Старшыня калгаса тав. Макараў пачаў з самага галоўнага. Адразу ж відаць, што кіраўніку гаспадаркі было не да размовы. Яно і зразумела. Восень — гэта той

период, калі хлеббароб трымае справядзачу за снаю працоўную дзейнасць усяго сельскагаспадарчага года. Таму правдова старшын быў кароткай. Ен сляўся на бульбяныя палеткі, туды, дзе ішла барацьба за «другі хлеб».

— Плошча пад бульбай сёлета немалая. Нашы хлеббаробы папрацавалі добра, каб вырашыць «другі хлеб». Таму асноўная задача дня — свечасова і якасна ўбраць вырашчаны ўраджай. А рабочай сілы не хапае. За вамі слова!

Тут жа размеркавалі ўчасткі работы. Адно студэнты з песнямі на машынах накіраваліся ў вёскі, другія — астатнія ў Чачэрску, дзе знаходзіцца першая і другая палыводчыя брыгады.

Студэнты трэцяй групы трэцяга курса гісторыка-філалагічнага факультэта засталіся працаваць у другой палыводчэй брыгадзе. Адразу знаваць, што калектыву ў групе сумлены, працываць. Ужо першыя дні напружанай працы на бульбяных палетках паказалі, што чэрванець калгаснікаў за «пшаф» не даводзіцца. Даручы, многія студэнты групы летам працавалі ў студэнцкіх будаўнічых атрадах, дзе таксама паказалі прыклады. А зараз іны зманілі будаўнічы прыклады працы на адну і тую-ж работу. Спартрэбіць вопыт, набыты ў летні працоўны семестр. На агульным сходзе нават хтосьці з камсамольцаў выказаў думку жыць па статусу будаўнічага атрада. Ініцыятыву падтрымалі. З гэтага дня для ўсіх стаў адны распрадак дзялі, адзіная дысцыпліна працы.

З першага і да апошняга дня трэцікурснікі працавалі з камсамольскім агенцтвам. Працоўны дзень пачынаўся ў 9 гадзін і заканчваўся ў 6—7, у асноўным яны падборку клубнай за будовак алмаў «КТН-2». У першыя ж дні выявіліся і свае перадавікі: Тоня Шлег, Надзя Марозава, Валя Протчанка, Лена Цуканова, Ніна Сішкевіч і іншыя. Пры норме 550—600 кілаграмаў яны збі-

ралі 700—850 кілаграмаў. І такіх прыкладаў, дзе студэнты працавалі самааддана, можна прывесці шмат. Калі старасту групы Ліду Дзеісенку ў час абедзеннага перапынку запыталі, як справы, яна самазадаволена ўсміхалася ў адна. Яшчэ бі Колькі ні прыздравілі кіраўнікі гаспадаркі ці работнікі бухгалтэрыі на бульбяных палетках, то заўсёды можна было чуваць у адрас пшафаў.

— Малайцы! Добра працуеце. Так трываць.

Тры тыдні ўбіралі студэнты-філалагі ў калгасе «Сцяг камунізму» «другі хлеб». А калі надшышоў апошні дзень, то былі падаведзены вынікі. Брыгадзір Іван Мікалаевіч Сініцын сабраў усю групу ў канторы.

— Папрацавалі добра! Чаканнем наступнай восенню! Дзякуй, вялікае дзякуй ад усяго калектыву хлеббаробаў брыгады.

Затым кіраўнік сярэдняга звання назваў перадавікоў на ўборцы бульбы. Самааддана з маладым запалам працавалі Тамара Рывік, Натаня Агеева, Валя Протчанка, Зоя Сапрыдзенка і іншыя. Агульным намаганямі студэнтаў у брыгадзе было выявлана звыш 14 гектараў бульбы.

Мы вярталіся ва ўніверсітэт з усведамленнем таго, што і частка нашай працы ёсць у ўборцы сёлетынага ўраджая.

Валерыя ПАЛАЎКО,
студэнт трэцяга курса
гісторыка-філалагічнага
факультэта.

Фотаздымкі для гэтага нумару газеты зрабіў
А. Рудчанка,
штатны фотакорэспандэнт
Рэдактар М. ВОІНАУ.

НАТАТКІ З ПРАКТЫКІ

ЦІЦЯЖКА БЫЦЬ АРХЕАЛАГАМ?

(Заканчэнне. Пачатак у 26 і 28 нумарах газеты)

Ёсць на ўсходзе Віцебска недалёк ад пасёлка Лужасна ўзгорак пад назвай Папова гара з прызнанымі гарадзкімі. Сярод мясцовага насельніцтва ёсць легенда, што калісь у неапамятаных часы на гэтай гары стаяла цэрква, якая раптам правалілася пад зямлю. Улізе выяўлена селішча 5—6 стагоддзяў. Некалькі год назад Г. В. Штыхаў на месцы гэтага селішча заклаў невялікі шурф і знайшоў абломкі керамікі.

У гэтым годзе спадзяваліся знайсці нешта больш важнае. А памятаю, з гэтай стараніцы Іра Маршалова і Света Сіпанавы разціралі месца будучага раскопа, з якім энтузіязмам узяліся за лопаты Наташа Кобрын, Таня Родзінава, Людзі Кірэва. Зілі адзін пласт, другі, перабралі увесь культурны слой у раскопе плошчай 60 кв. метраў — і нічога. Хоць бы табе адзін чаралок! У многіх і рукі апудліліся. Што ж, бывае і такое. Але ў археалогіі адмысны вынік — таксама вынік. І нават калі нічога не знойдзена, раскопкі былі не дарэмнымі: яны дапамагаюць падцвердзіць ці аправярнуць тую ці іншую думку, гіпотэзу.

ЗНАХОДКІ СТАРАЖЫТНАГА ВІЦЕБСКА

З самага пачатку скажу: не было ніякіх сенсацый. Не знайшлі мы ні золата, ні якіх-небудзь іншых скарбаў. Ды мні іх і не шукалі. Памылілася той, хто думае, што археалогі — гэта шукальнікі скарбаў. Раскавае нам мясцовае насельніцтва і пра каротку з зала-

там, якая нібыта зарыта ля гары пад Віцебскам і пра тэатры эліткі і іншыя каштоўнасці, захаваныя ў адным з глыбокіх калодзежаў... Але нас цікавіла не гэта. Калі археалог знаходзіць нават залатую рэч, то яго перш за ўсё цікавіць не толькі яна вартасць, а тое, якую каштоўнасць яна прадстаўляе для навукі. А для навукі гліняны чаралок часта не менш важны, чым залаты вырб.

Што ж усё-такі мы знайшлі? Спытайце ў Валерыя Кануры — І ён вам раскажа, як яму папамагала знайсці рэч, якая для многіх з'явілася нечакансцю, ланцятпадобны жалезны наканечнік стралы. У той жа дзень Аляксандр Махаў і Анастасія Максименка раскапалі нейкія даўнявыя рэчы. Спачатку думалі, што гэта старажытныя чарнільніцы, і толькі потым выявіліся, што гэта — ступіны, у якіх у даўнасць прыгатавалі лекі.

А ці даводзілася вам бачыць маставую часоў Пятра І? А вось Таня Шабан, Надзя Фаміна, Света Трашко, Зіна Зайцава, Рад Каржова і іншыя не толькі бачылі, але і самі раскапалі ў сваёй вёсцы ступіны на галоўную вуліцу Віцебска XVII—XVIII стагоддзяў. Праўда, знаходка тут было небагата, бо гэта частка вуліцы праходзіла каля царквы і таму часта падмяталася, але ўсё ж захаваліся кавалкі падковы. Гэтыя ж дзёўкі з металічнымі прыметамі былі на свае рукі бранзалеты, якімі карысталіся прыгажуні даўніх часоў.

Калі вам даводзіцца паглядзець тэлеварыс аб раскопках у Віцебску і вы ўбачыце там часткаў сядзібы грамадзяніна XII стагоддзя, сімвал атэізму XVIII стагоддзя і шматлікія знаходкі, то ведаеце, што тут добра папрацавалі Аляксандр Рузін, Аляксандр Вятошка, Ларыса Крыўавічыч, Віктар Маслюкоў, Сяргей Злотнікаў і іншыя студэнты-гісторыкі Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта. Яны знайшлі тут шмат абломкаў керамікі, у тым ліку і вельмі старажытнай ліній, якая з'яўляецца рэвенсіцай Віцебска, кавалі бранза-

летаў са шкла злёзнай, сінняй, філетавай, аранжавай афарбоўкі, глінянае гузіла ад вертыкальнага гнэцкага станка, якому больш чым тысячы гадоў і іншыя рэчы са шкла, жалеза, мёду, гліны, дрэва, розных часоў з X па XVII вв.

Такім чынам, была дасягнута мэта раскопак — атрымаць новыя даныя аб часе ўзнікнення горада Віцебска, больш поўна вывучыць яго матэрыяльную культуру, вызначыць месца Віцебска сярод іншых старажытных гарадоў. Ёсць усе падставы гаварыць, што Віцебск — адзін са старажытнейшых гарадоў усходняга славянства. Паселенні на яго тэрыторыі існавалі яшчэ раней — у VI — IX стагоддзі.

Дасягнута яшчэ адна мэта — вучэбная. «Да гэтага часу не ўсе добра ведалі, як закласці раскоп, як адрозніць кераміку розных часоў, як весці раскопкі і многае іншае», — скажаў перад а'дзёдам Аляксандр Рузін, адзін з найбольш актыўных удзельнікаў практыкі.

Практыка з'явілася для нас добрай школай, яна дапамагла замацаваць веды, набытыя ва ўніверсітэце.

Вядома, не кожны студэнт-гісторык марыць быць археалагам. Але практыка па археалогіі была карыснай для ўсіх. У гэтым годзе на гістарычнае аддзяленне прыйшло новае папаўненне. У іх практыка яшчэ наперадзе. Хочацца паказаць, каб іна праيشла лічч больш цікава і нічэ з большай карысцю.

У. БАГАМОЛЬНИКАУ,
студэнт 4 курса гісторыка-філалагічнага факультэта.

УВАГА!
УВАГА!
УВАГА!

Проводзіцца падпіска на шматтыгранную газету
«ГОМЕЛЬСКИ УНИВЕРСИТЕТ»
Падпісаная цана на навучальны год — 90 капеек.
Падпіску сярэд выкладчыкаў, рабочых і служачых універсітэта праводзіць уфаўнаважаны падпісчы на перыяд падпісчы грошы здаюцца ў касу універсітэта. Таварышы студэнты, выкладчыкі, рабочыя і служачыя Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта! Вышчынаеце і чытайце нашу газету!